

Thuở mười tám

Xin chớ vội nhầm đây là chuyện của tuổi mười tám, đôi mươi. Mười tám đây là danh số chỉ thị mà tỉnh tôi vừa ban - Chỉ thị số 18 quy định chi tiết thực hiện không hai (02) về việc đội mũ bảo hiểm khi ngồi xe máy. Vừa ra anh mười tám, một số đơn vị, cơ quan lại hăng hái hơn, qui định trong đơn vị mình làm thí điểm trước 10 ngày, vậy nên chưa đến 0 giờ ngày 1/6 thì anh mười tám đã vào cuộc sống ở tỉnh tôi những trên chục ngày. Chúng tôi đang sống trong thời đại mười tám.

Thuở mười tám, nhà chứa xe của công sở vắng lặng hẳn, các công chức không thấy mang xe máy vào cơ quan, bởi đã qui định rồi, nghiêm cấm vào làm việc nếu không đội mũ vũ trụ! Nhưng công chức vẫn cứ là công chức (họ là những thợ viết và lách có hạng cả!). Họ vẫn ngày ngày cưỡi xe máy đi làm, không cần đội mũ, họ chọn đường hẻm, đường tắt, bởi họ thừa biết công an chỉ đủ người rải ra trên những tuyến chính! Còn xe, họ gởi ngay sân nhà một công chức cư ngụ gần cơ quan! Phiền toái nhất là các buổi họp (mà họp là công việc thường nhật của công chức "Đâu có họp là ta cứ đi"), đại biểu ở xa đã đành, họ đi xe con, những người gần, nhà ngay trong thành phố, đi xe máy thì cất gủi mũ ở đâu? Để cùng nơi gửi xe đã là chắc? Mà mất thì không những toi trăm ngàn đồng lại còn nơm nớp lo bị phiền toái dọc đường về. Không lẽ vừa họp vừa ôm mũ?

Chiều tối thuở mười tám ở thành phố quê tôi vắng hẳn xe chở vợ con ra dạo hồ Vĩ Xuyên, lượn lên cầu Đò Quan hóng mát. Tối tối các tụ điểm này là nơi đại gió hồ, gió sông nên mát oi là mát. Nhất là những tối hè cắt điện, đưa cả nhà ra đó hóng mát thì thôi rồi! Nhưng đi hóng mát mà chụp mũ vũ trụ thì phiền quá. Thà cắn răng chịu nực còn hơn! Thuở mười tám, các sĩ quan quân đội, công an đều rơi vào thế lưỡng nan. Điều lệnh qui định rõ, sắc phục phải... u-ni-phom từ chân đến đầu. Ai lại dưới thì giày tất, áo quần, quân hàm hẳn hoi, còn trên gáo lại sùm sụp cái mũ vũ trụ? Không mũ thì trái với mười tám, với không hai. Mà mũ thì ngược với điều lệnh. Khó. Lưỡng cực khó.

Thuở mười tám, một số cơ quan, xí nghiệp đang náo nức làm giá để mũ, nhưng sinh viên, học sinh các trường đại học, cao đẳng thì để mũ ở đâu? Hay để mũ và chân chung sống hòa bình dưới gầm bàn? Thuở mười tám, đám cưới ở quê tôi cũng khác hẳn trước. Đã thành lệ, đám cưới phải nhiều xe máy mới sang, mới hãnh! Vậy nên chú bác, cô dì, nội ngoại, già trẻ tất tật đều kiếm bằng được cái mũ để đi đưa dâu. Ngày vui, chẳng ai đại không theo anh mười tám, lỡ công an rớ được mà phạt thì đông cho cặp vợ chồng trẻ lắm lắm! Cả cô dâu chú rể cũng thế. Người ta chỉ nhận ra họ khi thấy ai đó có cái bông hoa nhỏ trước ngực. Và người có cái váy nữ hoàng đích thực là cô dâu. Còn trên đầu, mọi người bình đẳng y chang. Khó nhất là lúc xem lại băng ghi hình lễ đưa dâu, để nhận diện những người nhiệt tình (điều này quan trọng lắm, để sau này còn đi lại với người ta). Nhưng chịu. Ai cũng na ná giống nhau. Từ trên cao, ca-mê-ra nhòm xuống trông như một dòng ốc bươu vàng bò trên đường nhựa! Thuở mười tám, ở tỉnh tôi còn nhiều cái đáng nhớ đáo đê. Ai không tin xin mời đến mà tận mục sở thị. Còn tôi, xin chắt vắn các nhà sản xuất sao không chế tạo loại mũ gấp? Đội đi đường xong gấp bẻng lại như quyển sách mỏng, xếp gọn ghề trong cặp, tiện ích biết bao nhiêu!